

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 222. Obviis quibuscumque, tametsi sua peccata confitentibus,
absolutio impartienda non est; sed neganda omnibus, quorum nulla vel
ficta est conversio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

sum, tamen remissum, in esse commissi perinde se habet, ac si nunquam fuisset commissum; sed solum in esse redditus subiectum suum dignum odio & pœnâ. Quia ergo per absolutionem, seu remissionem, non tollitur quoddam peccatum non fuerit commissum, sed semper verum manet illud fuisse commissum: sicut de illius commissione peccator potest se iterum iterumque coram Deo, Deique Ministro humiliter, remissionemque petere; sic Deus, Deique Minister potest illud iterum iterumque remittere, dicendo, *perinde te recipio in gratiam, ac si nunquam commississet.* Nec verò id absque novo effectu dicitur, sed novam gratiam ex se remissivam conferendo.

2653 Neque hic valet argumentum à vinculis corporalibus, quæ semel soluta verè amplius solvi nequeunt, nisi quis eis de novo fuerit constrictus. Quia aliud est de vinculis physicis, aliud de moralibus; neque ab illis ad ista valet argumentum. Ut enim quis verè hic & nunc solvatur à physicis vinculis, debet hic & nunc eis esse constrictus; non sic ut solvatur à vinculis moralibus peccatorum, quæ sufficit aliquando fuisse commissa, ut toties ab eis solvatur, quoties ea confitendo ab eis absolvi perit. Constatque ex Ecclesiæ sensu quoddam ejusmodi solutio non sit absque effectu, prout solutio vinculorum physicorum, jam solutorum: cum per eam verè conferatur gratia ex se remissiva peccatorum commissorum. Et aliàs absque effectu foret absolutio ejus qui per contritionem perfectam cum confessionis voto à Deo jam est absolutus.

CAPUT CCXIX.

Absolutio illicitæ & invalidæ datur absenti.

Constat ex dictis cap. 194. Vide ibi.

CAPUT CCXX.

Absolutio sub conditione de presenti, si sit contritus, si sincerum habes te emendandi vel restituendi propositum, &c. illicita est. Sub conditione de futuro est invalida.

2654 **P**osterioris partis ratio est, quia non est in potestate Sacerdotis, Sacramenti effectum suspendere ad tempus implete conditionis. Ita Manuale Cameracense, & Doctores communiter.

Prioris verò partis ratio est, quia ejusmodi conditio (cujus appositionem Gobat tr. 7. de Sacram. n. 268. justificare conatur, pro casu quo Confessarius rationabiliter dubitat de sufficienti dolore vel proposito pœnitentis, nec adhibita diligentia dubium solvere potest. Quo etiam casu plures Confessarii perperam existimant se sacrilegi metu liberos, absolvendo sub conditione) absolutionem perinde ridiculam & stolidam reddit, ac si Judex Civilis sententiam ferret pro ea parte à qua jus & ratio potior sit. Quemadmodum enim hoc ipsum est de quo Civilis Judex judicium absolutum ferre debet; sic illud ipsum est de quo Judex sacramentalis absolute debet judicare. Ad hoc quippe à Christo Judex est institutus, ut absolute judicet, an peccator sufficientem habeat dolorem ac propositum, ad hoc ut absolvatur. Nec absolvere debet in terris, nisi quem absolutum vel mox absolvendum credit in cœlis, prout communis est sententia Patrum. Nec sententia, seu absolutio, sub tali conditione data, dumtaxat est ridicula, sed & perniciofa. Quia per eam fit, quoddam pœnitens, se verè absolutum existimans, de reparando defectu sufficientis doloris ac propositi, non sit sollicitus, sed in malo fortè statu, ob defectum illum, perseverans communicet.

Tom. III.

Quapropter opinionem illam Gobatii Cajetanus exterminandam dicit ab Ecclesia Dei.

Confessor nihilominus, secundum Ecclesiæ sensum & usum, sub conditione potest absolvere, dum rationabiliter dubitat, num absolutionis verba protulerit. Tunc enim dicere potest: *si non es absolutus, ego te absolvo, &c.* Sicut in dubio de baptismo collato: *si non es baptizatus, ego te baptizo, &c.*

Potest etiam sub conditione absolvere, dum omnibus consideratis, rationabile dubium est de physica capacitate pueri, an scilicet ad hoc adeptus sit sufficientem rationis usum. Ad hoc quippe judicandum constitutus non est à Christo Judex sacramentalis.

Potest denique sub conditione absolvere moribundum, de quo dubitat, num adhuc vivat: vel de quo non habet nisi probabile testimonium vel dubium indicium, quoddam absolvi velit, ut Doctores communiter censent.

Potest in casibus proximè dictis necesse non est conditionem voce exprimere, sed sufficit exprimere mente, ut communis est sensus & usus: cui absque sufficienti fundamento Caramuel contradicit Theol. Moral. lib. 3. n. 1495. dicens, absolutionem sic non esse sensibilem, nec menti vocem concordare. Quemadmodum enim forma non desinit esse sensibilis, licet effectus ipsius non intendatur nisi sub conditione mente concepta, intentioque ejusmodi sufficienter determinat formam sensibilem ad sensum sacramentalem, potius quàm ad sensum merè historicum vel jocosum, &c. sic intentio conficiendi Sacramentum sub conditione, solâ mente concepta, sufficienter determinat formam sensibilem ad sensum conditionatum. Ad id proinde necesse non est quoddam apposta conditio sit sensibilis (uti Caramuel putat) neque ut verba correspondant menti absolventis, necesse est quoddam expriment totum quod intenditur; sed satis est quoddam significant aliud quàm mens intendit. In casu verò nostro non significant aliud: & sicut non habent significationem sacramentalem; sic non habent significationem absolutam vel conditionatam, nisi ut substant absolutæ vel conditionatæ intentioni Sacerdotis absolventis. A qua intentione præscindendo, præscindunt à sensu absoluto & conditionato, sicut præscindunt à sensu sacramentali, & non sacramentali.

CAPUT CCXXI.

Absolutio à censuris procedere debet absolutionem à peccatis.

2655 **P**robat hoc S. Thomas Supplem. q. 24. a. 1. ad 2. quia, *cum excommunicatus non sit participans Sacramentorum Ecclesiæ, Sacerdos non potest absolvere excommunicatum à culpa, nisi sit prius absolutus ab excommunicatione.*

Confirmat id ipsum S. Carolus in Instru. Confess. *si pœnitens aliquâ censurâ innodetur, à qua Sacerdos licentiam habeat eum absolvendi, debet ea absolutio peccatorum absolutionem procedere; & bonum est præmittere semper ad cautelam: in quantum possum, & si indiget.*

CAPUT CCXXII.

Obvius quibuscumque, tamen si sua peccata confitentibus, absolutio impartienda non est; sed neganda omnibus, quorum nulla vel ficta est conversio.

2656 **Q**uia sic exigunt leges, quas Sacramenti Pœnitentiæ Ministris Christus præscripsit, ut peccata non dimittant nisi iis qui ea oderunt, qui

Ggg

malum cogitationum suarum auferunt ab oculis Domini, qui quiescunt agere perverse, & discunt bene facere, qui faciunt iudicium, & iustitiam, qui à se projiciunt omnes pravaricationes suas, &c. juxta illud Joel 2. *Convertimini ad me in toto corde vestro. Ila. 1. Auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. Quiescite agere perverse, discite bene facere... si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur. Ezech. 18. Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis... & fecerit iudicium, & iustitiam, vita vivet, & non morietur... projicite à vobis omnes pravaricationes vestras... & facite vobis cor novum, & spiritum novum: & quare moriemini domus Israel... revertimini, & vivite. Si ius legibus, & non aliter, Deus veniam pollicetur; ius legibus, & non aliter, Dei Minister veniam concedere potest. Quia non est servus major Domino suo, nec habet potestatem concedendi veniam, nisi secundum voluntatem Domini.*

¶ Nec illa Dei leges dumtaxat leguntur in veteri Testamento; verum & in novo, ubi etiam venia & accessus ad regnum caelorum non promittitur, nisi penitentiam agentibus. Matth. 4. *Penitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum. Luc. 13. Nisi penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. Act. 11. Penitentiam agite... in remissionem peccatorum vestrorum.*

¶ Hinc Augustinus in Psal. 22. *Deus conversis ad se, peccata donat; non conversis, non donat. Fulgentius lib. de peccat. remiss. cap. 6. remissionem peccatorum sola de Deo potest elicere cordis vera contritio. Et epist. ad Venantium: ipsa iustitia Dei talis est, ut averfos damnet, conversos salvet. Quia, ut S. Petrus Chrysologus ait serm. 30. Deus sic dat peccatis veniam, ut iustitiam in ipsa misericordia, rationemque custodiat. Peccata vero condonare peccandi voluntatem ex toto non excutit, contra iustitiam est. Ut enim Tertullianus l. de penit. c. 6. quam ineptum, quam inquam, penitentiam non adimplere, & veniam delictorum sustinere! hoc est pretium non exhibere, ad mercedem manum mittere. Hoc enim pretio Dominus veniam addicere instituit, hanc penitentia compensatione redimendam proponit impunitatem. Si ergo, qui vendiant, prius nummum, quo pacificantur, examinant, ne scilicet, neve rufus, ne adulter. Etiam Dominum credimus penitentia probationem prius inire, tantam nobis mercedem, perennis scilicet vite, concessurum. Sed differamus tantisper penitentia veritatem. Tunc... emendatos liquebit, cum absolvimur? Nullo pacto... Peccator ante veniam desistere debet... Fauto quidem aggredi, & propositum... circumdus facile est. Sed Deus thesouro suo providet, nec finit obrepere indignos. Quid denique ait? nihil est occultum quod non revelabitur. Quamvis tenebras factis tuis superstruxeris, Deus lamen est, &c.*

¶ Ideo etiam Hieronymus ad illa verba, & tibi dabo claves regni caelorum: Sacerdotes illos cœcutire asserit, qui obvios quoscumque absolvunt: ipsum locum Episcopi & Presbyteri non intelligentes, aliquid sibi de Phariseorum assumunt supercilio, ut vel damnent innocentes, vel solvere se noxios arbitrentur (cum apud Deum, non sententia Sacerdotum, sed reorum vita queratur) de quibus Ezech. 13. dicitur: mortificabant animas que non moriuntur, & vivificabant animas que non vivunt.

¶ Hinc denique sollemnis est sententia Patrum, Sacerdotem solvere non debere, nisi vivificatum à Deo per contritionem, & eductum è sepulchro per confessionem; idque probant exemplo Lazari, qui Salvator prius suscitavit, atque è sepulchro eduxit, quam Apostolis solvendum traderet. Terte namque Irenæo l. 5. adversus hæreses c. 13.

Lazarus (quem Christus vocavit voce magna, dicens: Lazare veni foras) & exivit, inquit, mortuus, colligatus pedes & manus iussit: hoc symbolum est ejus, qui inligatus fuerat in peccatis. Et propter hoc ait Dominus: solvite illum, & dimittite eum abire. Quod symbolum explicans Augustinus in Psal. 101. conc. 2. remisso (inquit) peccatorum solutio est. Quam enim prodesse Lazaro quia processit de monumento, nisi diceretur Lazaro de sepulchro suscitavit, ipse clamando animam reddidit... Et hoc in corde penitentis. Cum audis hominem penitente peccatorum suorum, jam reverti. Cum audis hominem confitendo proferre conscientiam, jam de sepulchro eductus est; sed nondum solutus est. Quando solvitur? à quibus solvitur? Quae solveritis, inquit, in terra, erunt soluta & in celo. Merito per Ecclesiam dari solutio peccatorum potest: suscitari autem ipse mortuus non nisi intus clamante Domino potest. Hæc enim Deus interior agit. Et serm. 8. de verb. Dom. secundum Matth. *Qui confitetur, foras prodit. Foras prodire non potest, nisi viveret. Vivere non potest, nisi resuscitatus esset. Dicit ergo aliquis: quid prodesse Ecclesie, si jam Confessor voce Dominica resuscitatus prodit? Quid prodesse Ecclesie confitenti... ipsum Lazaram ascendite. Cum vinculis prodit. Jam vivebat confitendo, sed nondum liber ambulabat, vinculis irrevestitus. Quid ergo facit Ecclesia, cui dicitur est, quae solveritis in terra, soluta erunt? nisi quod ait Dominus continens ad discipulos: solvite illum, & sinite abire.*

Et post Augustinum Eucherius homil. post Do. min. 4. Quadrages. relato Lazari exemplo; hoc (inquit) fortasse significatio est, ut intelligamus, quia peccator quocumque hora conversus fuerit, & ingemuerit, vita vivet... Ligatus tamen adhuc esse videtur, donec ab Episcopo solutus, Ecclesie Sacramentis reconcilietur.

Et post Eucherium Gregorius Magnus hom. 26. in Evang. Cause ergo penandæ sunt, & non ligandi atque solvendi potestas exercenda. Videndum est quæ culpa processit, aut quæ sit penitentia secuta post culpam: ut quos omnipotens Deus per compunctionem gratiam vivificat, illos Pastoris sententia solvat. Tunc enim vera est absolutio. Præsentis, cum aterni arbitrium sequitur. Quod bene prædicta quæstionum mortui resuscitatio illa significat: quæ videlicet demonstrat, quia prius mortuum Dominum vocavit, & vivificavit dicens: Lazare veni foras. Et postmodum is qui vivens egressus fuerat, à discipulis est solutus, sicut scriptum est: Cumque egressus esset, qui fuerat ligatus iussit, tunc dixit discipulis: solvite eum, & sinite abire. Ecce illum discipuli jam viventem solvunt, quem Magister resuscitaverat mortuum... Ex qua consideratione intuentium est, quod illos nos debemus per Pastorem auctoritatem solvere, quos Auctorem nostrum cognoscimus per suscitantem gratiam vivificare.

Hanc sanctissimi Pontificis sententiam de peccatore non absolvendo, nisi se divina gratia adiutorio per contritionem revivisse probaverit, passim amplexati sunt, quotquot ipsum subsecuti sunt Patres & Doctores, nimirum S. Eligius homil. 11. Beda in cap. 11. Joan. Et in lib. scintillar. c. 74. Christianus Drummarus Corbæensis Monachus, in epist. Matth. c. 10. Haymo Halberstat homil. in die SS. Petri & Pauli. Et homil. in Octav. Pasch. Anselmus in c. 16. Matth. & 11. Joan. Bramus, Signinensis Episcopus, Apollonia Sedis in Gallia Legatus, in Joan. p. 2. c. 9. Laurentius Justinianus l. 1. de spirit. interrogat. animum, ubi sic: solenter Sacramentorum celestium dispensator invigilet, ut cum tantummodo solvat, quem introsum per compunctionem sive compunctum

Et non indicium, vivificatum esse à Deo deprehendit. Ita etiam noster Waldensis to. 2. de Sacram. c. 143. placet quod Lazarus suscitatur, & vivit, prius tempore quam solvantur discipuli. Ita Dominus suscitavit peccatorem prius, quam solverint Sacerdotes.

2669 Lo tamen non obstante poenitens peccator adhuc verisimiliter vivificatur ministerio Sacerdotis, meritoque inter articulos à Pio V. damnatos, ille 55. reprobatus fuit: peccator poenitens non vivificatur ministerio Sacerdotis absolventis, sed à solo Deo, qui poenitentiam suggerens, & inspirans, vivificat eum, & resuscitat. Ministerio autem Sacerdotis solus reatus tollitur.

Vita quippe illa, quæ peccator poenitens à Deo vivificatur, cum ei poenitentia, & vitæ novæ propositum & inchoatio per Dei gratiam inspiratur, ut plurimum non est nisi imperfecta & inchoata, consistens in inchoata dilectione, quæ poenitens Deum tamquam omnium iustitiarum fontem diligere incipit, & inde adversus peccata movetur per verum eorum odium ac detestationem. Præter vitam quippe illam, opus est vitæ absolutæ & perfectæ, per infusionem gratiæ sanctificantis, per quam homo verè sanctificatur, & per Spiritum sanctum inhabitantem Dei amicus, & palme vivus in vite Christo efficitur. Qualiter peccator ut plurimum non vivificatur ante Sacerdotis absolutionem.

2670 Distinguendam verò esse duplicem illam vivificationem, idem Pontifex, & Ecclesia per ipsum declaravit, dum & illum articulum reprobavit: illa distinctio duplicis vivificationis; alterius quæ vivificatur peccator, cum ei poenitentia, & vitæ novæ propositum & inchoatio per Dei gratiam inspiratur, & palme vivus in vite Christo efficitur; pariter commentitia est, & Scripturis minime congruens. Cui condemnationi subscribens Facultas Lovaniensis anno 1586. elegantissimi Augustini testimonio eam illustravit: etenim ante remissionem peccatorum, atque inhabitantem Spiritum, & iustificationis & vitæ quadam inchoatione sunt conceptionibus (ut loquitur Augustinus q. 2. ad Simplicianum) similes. At non solum spiritualiter concepti, verum etiam nasci opus est. Ac tunc demum conceptum iustificationis ac vivificationis opus, infusione vivificæ charitatis absolvitur.

CAPUT CCXXIII.

Absolutio (extra mortis articulum) differenda est, quæ contritio, speiatis omnibus, dubia & incerta est. Nec ad eam impendendam sufficit quæcumque de ea probabilitas, si in contrarium sui equalis vel major probabilitas.

2671 Est contra nonnullos Recentiores, aientes, quòd licet stante dubio de materia sufficienti, quando sensibilis est, Sacramentum administrari nequeat: secus quando materia non est sensibilis, sed interna, prout est contritio. Unde contendunt, quòd Confessarius debeat esse contentus contritione probabilis, quæ tunc probabilis est, dum poenitens dicit se esse contritum. Quia contritio certa haberi non potest. Ita Franciscus Reymakers in sua Appendice n. 270. Quam Adolphus Godofredus Volvius, Ordinaris Moguninus, laudibus à veritate prorsus alienis exornavit.

2672 Unde contra ipsos assertio nostra probatur, quia Confessarius (regulariter loquendo) non potest absolvere eum, quem rationabiliter non credit à Deo vivificatum per contritionem, ut constat ex cæcis capite præcedenti. Sed eum non credit rationabiliter vivificatum per contritionem, cujus

Tom. III.

contritio, speiatis omnibus, ipsi dubia est, ob æqualem hinc inde probabilitatem. Et multò minus dum Confessario magis probabile videtur, ipsum non esse, quàm esse contritum. Cum ex dictis to. 1. de probabilitate, intellectus assentiri nequeat uni parti contradictionis, dum, speiatis omnibus, æqualis vel major ipsi apparet probabilitas in contrarium. Et dato, non concessio, quòd id physicè posset, saltem moraliter, seu rationabiliter & prudenter non potest, sed temerariè ad summum, prout ibidem ostensum est.

2673 2.º. tamen si contritio omnimodè certa haberi nequeat; haberi potest plusquam dubia, & plusquam æquè vel minus probabilis, seu æquè vel minus probabiliter vera, quàm falsa. Tam ergo requiritur plusquam dubia, & plusquam æquè vel minus probabilis, in Sacramento Pœnitentiæ, quàm requiritur materia plusquam dubia & plusquam æquè vel minus probabilis, in reliquis Sacramentis, ubi materia est sensibilis & externa. Est enim magistralis regula Doctorem, quòd in administratione Sacramentorum, circa necessitatem, uti non liceat materiã vel formã dubiã, dum adhiberi potest certa: &, dum certa adhiberi nequit, saltem adhibenda sit, quæ proximè accedit ad certam, ita ut non adhibeatur probabilis falsa, quàm vera (fatuum namque & irrationabile est, scilicet & volenter magis accedere ad falsum quàm ad verum, in necessariis ad salutem) sed adhibeatur tam propè accedens ad certam, quàm adhiberi potest. A qua regula apertè deviat, qui adhibet contritionem dubiã, vel probabilis falsam, absolvitque dubiè vel minus probabiliter contritum. Et qui talem absolvit, in administratione Sacramenti Pœnitentiæ sequitur opinionem minus probabilem de valore, relicta tutiore (cum tutius sit non absolvere dubiè contritum, quàm absolvere) hoc autem illicitum Ecclesia declaravit, dum propositionem hanc damnavit: non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore, relicta tutiore.

3.º. reverentia Sacramento Pœnitentiæ debita, 2674 tam postulat cavere ipsius irritandi periculum, quantum fieri potest, quàm id postulat reverentia aliis Sacramentis debita. Sed non cavet ipsius irritandi periculum, quantum fieri potest, qui (sine necessitate) illud administrat, iis in circumstantiis, in quibus æquè vel magis probabiliter ipsi apparet futurum, quàm non futurum irritum, eò quòd contritio poenitentis ipsi appareat æquè vel magis probabiliter falsa, quàm vera.

4.º. dum haberi nequit certitudo, ea ad minus cum prudentia administrandum est Pœnitentiæ Sacramentum, quàm adhibere solent quicumque ferid & cordatè, juxta prudentiæ regulas, magni momenti rem petraçant. Ad eam verò contenti non sunt quæcumque probabilitate, si tam tenuis sit, ut æqualis vel major probabilitas appareat in contrarium. Siquidem hac de re interrogatus quisque cordatus, testimonium perhibebit, se in rebus magni momenti non dirigere se secundum apparentiam, cuius falsitas ipsi videtur æquè vel magis probabilis, quàm veritas: quippe se incursum notam viri admodum imprudentis, si secus faceret. Siquidem ab omnibus imprudens haberetur, & ut talis videretur Mercator, qui negotiationem suam dirigeret secundum apparentiam probabilis ipsi male, quàm bene cessuram. Et si aliqua ipsi appareret via dubii successus, imò probabilis mali quàm boni, eam tamen inire mallet, quàm viam securiorem & probabiliorẽ, ab omnibus pariter ut fatuus irrideret. Si ut fatuus meritò irrideret negotiator ille terræ; quantò rationabilis ut fatuus irridendus esset negotiator cæli, qui in negotiis animæ suæ, vel proximi, unde pendet æternitas, negotiatio-